

Загул Дмитро Юрійович

Біографія (2)

Дмитро Загул (1890-1944)

Дмитро Юрійович Загул народився 28 серпня 1890 року в буковинському селі Мілієві. Родина майбутнього поета жила дуже бідно. Дмитро Загул так пізніше писатиме про це в "Автобіографії": "Заробіток у "пана-дідича" не міг вистачити, а своєї землі — клаптик суглинку та супіску. Доводилось жати на панському лану за п'ятнадцять сніп або працювати за 40 копійок з досвіта до ночі. Важке було наше життя". Батька постійно гнітили нестатки й борги, турбота про те, як прогледувати сім'ю. Він був неписьменний, але умів цікаво розповідати різні життєві історії та грати на флюярі. Довгими зимовими вечорами це збирало у їхній хаті багатьох людей, що вели жваві розмови про героїчне минуле України, про опришків Довбуша, Петрія та Мухи, про важке тодішнє життя. Хлопчик з жадібністю вбирав цю інформацію. Мати Сафта і сестра Марія знали багато народних пісень і часто співали їх. Наслідуючи коломийки, Загул почав складати перші власні пісні.

Сестра Марія навчила його читати ще до школи. Учився хлопчик старанно, рано зацікавився художньою літературою. Спершу — пригодницько-фантастичними романами, пізніше — творами Миколи Гоголя, Тараса Шевченка, Юрія Федьковича, Пантелеймона Куліша, Івана Франка.

1902 року помер батько Дмитра, і жити стало ще важче. На здібності Дмитрика звернув увагу директор школи і послав його на навчання до Чернівецької класичної гімназії, яку той закінчив 1912 року. Під час навчання в таємному гуртку він знайомиться з творами К. Маркса, Л. Феєрбаха, Г. Плеханова, М. Драгоманова, М. Бакуніна, М. Штірнера, Ф. Ніцше та ін. Цікавиться соціологією. Очолює творчий гурток, у роботі якого брали участь відомі потім літератори — В. Кобилянський, П. Галензовський, І. Киявчук, М. Лютик та ін. До їхньої поетичної творчості, крім вчителів-словесників, виявили увагу О. Маковей, Ольга Кобилянська, С. Яричевський, а також популярні тоді "молодомузізвці".

Навчаючись у гімназії, Дмитро переклав на українську мову другу пісню "Енеїди" Вергілія, кілька Горацієвих сатир та "Пісні про дзвін" Ф. Шіллера. З власних поезій 1909 року в газеті "Буковина" надрукував вірші "Високо вгору здійму свої руки" та "Що мені із того, мила". 1912 року в газеті "Нова Буковина" опубліковані цикли його поезій "Весняні мрії", "Думки", "В темряві" та "Хвилі кохання". Під час навчання Дмитро заробляв на хліб репетиторством, а з 1912 року працював у чернівецьких газетах "Нова Буковина" та "Народний голос", де й друкував свої вірші. У ранніх творах Загула помітний вплив модерністів.

1913 року в Чернівцях вийшла перша книжечка молодого поета "Мережка". Загул вступив на історико-філологічний факультет Чернівецького університету, але подальший життєвий шлях поета зламала імпералістична війна. 1915 року, коли

російські війська відступали з Буковини, його було взято заручником і відправлено до Нижнього Новгорода, де він і одружився. Згодом переїхав до Одеси, а звідти — до Києва. Працював бухгалтером, санітаром, учителем, редактором. У той же час писав нові вірші, займався перекладами, виступав з публіцистичними статтями.

1918 р. Дмитро Загул видає збірку віршів "З зелених гір", завдяки якій здобув певне літературне ім'я. Хоча, як писав пізніше О. Білецький, "і ритм вірша, і образна символіка майже не підносяться... вище за середній рівень українського модернізму". Ця збірка цікава й показова як вияв раннього символізму поета, коли він почав "вростати" в метафізичну схему символістської теорії. Григорій Савченко назвав такий символізм "поміркованим, прим'якшеним, і до певної міри філософічним".

1918 року Д. Загул прилучився до об'єднання письменників-символістів "Музагет", що стояло на позиціях чистого мистецтва. Драматичні події 1919-го відбилися у мотивах лірики, що увійшла до збірки "На грані" (1919), яку О. Білецький назвав однією з найстрашніших книжок українського модернізму, книжкою крайнього соліпсизму й безнадійної містики. Після закінчення громадянської війни в Україні Дмитро Юрійович активно включається у громадське життя, в культурно-освітню роботу. Працює викладачем літератури на педагогічних курсах у містечку Ставище. З вересня 1922 року вчителює, а потім стає директором школи села Саварка. Через рік переїжджає до Києва на посаду редактора сценарного відділу "Українфільму", а згодом займає посаду наукового працівника Академії наук (ВУАН). Активна участь у освітньо-культурній роботі захоплює романтикою всього нового і в набутку поета з'являються вірші на революційну тему: вперше опубліковані 1920 року в журналі "Мистецтво", згодом друкуються в газеті "Галицький комуніст", у збірці "Гроно".

Збірка "Наш день" (1925) засвідчує народження поета-романтика революції, який, за його висловом, прагнув грати на арфах душі трудящих ("Ранкове сонце"). І це йому певним чином вдавалося. Зокрема, популярною піснею-маршем став вірш Дмитра Загула "Грими, грими, могутня пісне!", що була покладена на музику В. Верховинцем.

1927 року вийшла підсумкова збірка поезій Загула "Мотиви" (з передмовою О. Білецького). У ній поет виявив себе апологетом нової доби передусім "Автобіографією". Але революційний оптимізм не справджувався, реальна дійсність дисонувала з мріями. Після згаданої збірки його вірші уже не виходили окремими збірками, хоч у періодиці час від часу й з'являлися: "Як замовчать по тротуарах звуки", "Яка ж то буря буйно грає" та ін. Письменник редагує альманах "Західна Україна", пише критичні статті, перекладає: Гете, Шіллер, Гейне, Бехер, Гезенклевер, Грін, Геббеле та ін. До цього ж періоду відносяться й численні критичні та літературознавчі статті письменника: "Спад ліризму в сучасній українській поезії", "Зріст і сила творчості П. Тичини", підручник "Поетика" (1923). 1930 року він підготував і видав із власною передмовою збірку творів В. Кобилянського.

1933 року, як члена літорганізації "Західна Україна", його було звинувачено в націоналізмі і засуджено до 10 років концтаборів. Покарання письменник відбував у Забайкаллі, на залізничній станції Урульга. Його було призначено редактором

багатотиражної газети "Строитель Бама". Працював він і літературним оформлювачем в агітбригаді. Після вбивства С. Кірова справу Дмитра Загула переглянули і перевели його в північно-східні табори Колими. Тут він був і асистентом фельдшера, і помічником маркшейдера, і заготівельником деревини, і обліковцем на вивезенні торфу та золотоносних пісків; і обмірником забоїв, і днювальним у бараку, і просто різноробочим... Загальні роботи вимагали твердих м'язів, живучості, фізичного здоров'я. А Загулові вже перевалило за п'ятдесят. За свідченням репресованого російського літератора Ф.І. Тихменьова, Дмитро Загул, відбувши визначений строк у 1943 році, просив законного звільнення, але йому, як і іншим, відповіли, що до "особливого розпорядження" вони будуть "сидіти" далі. Після звістки про можливе довічне ув'язнення Д.Загул занепав духом, на важких роботах фізично ослаб і помер від паралічу серця влітку 1944 року на Колімі, у одному з таборів між Магаданом і Ягодним.

Твори: Вибране (К., 1961); Поезії (К., 1966).